

jako sytuacji trudnej w życiu człowieka. Radzenie sobie w sytuacjach bezrobocia sprowadza się do poszukiwania pracy lub też założenia swojej firmy. Poszukiwanie pracy jest pewnego rodzaju procesem realizacji celu, który zawiera w sobie sposób postrzegania celu, intencję realizacji celu oraz planowanie działań prowadzących do osiągnięcia celu. Autorkę badań interesowały przekonania prowadzące do osiągnięcia celu. Tymi przekonaniem były: ogólna samoocena, przekonanie o własnej skuteczności, nadzieja, optymizm. Następnie przedstawiła ona model zależności pomiędzy przekonaniem a procesem realizacji celu. W badaniu wykorzystano kilka narzędzi badawczych, które wskazały na istotne zależności pomiędzy przekonaniem a procesem realizacji celu.

Na koniec trzeciej sesji został zaprezentowany interesujący materiał sekcji badawczej Koła Naukowego Studentów Psychologii z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego na temat „Postawy wobec miłości a radzenie sobie z kryzysem wywołanym oczekiwaniem na narodziny pierwszego dziecka”. Bogactwo poszukiwań w tej problematyce nie tylko było dobrze wsparte materiałem teoretycznym i dużą wiedzą na ten temat, ale również własnymi badaniami, przeprowadzonymi na grupie osób oczekujących dziecka.

Na zakończenie sympozjum prof. UKSW dr hab. H. Gasiul podziękował wszystkim prelegentom oraz uczestnikom za udział w sympozjum. Wyraził nadzieję, że poszukiwania dotyczące zagadnienia kryzysu będą nadal kreatywne.

Dariusz Buksik

Katedra Psychologii Religii, Instytut Psychologii UKSW

SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM
PT. „SPOŁECZNE I RELIGIJNE KONTEKSTY
FUNKCJONOWANIA CZŁOWIEKA”,
ZORGANIZOWANEGO Z OKAZJI 30-LECIA
KATEDRY PSYCHOLOGII SPOŁECZNEJ
I PSYCHOLOGII RELIGII KUL

W dniu 21 października 2009 roku odbyło się sympozjum z okazji 30-lecia powstania Katedry Psychologii Społecznej i Psychologii Religii, którą zorganizowali pracownicy Katedry. Sympozjum rozpoczęła Msza św. w kościele akademickim, odprawiona przez ordynariusza diecezji zielonogórsko-gorzowskiej – ks. bp. Stefana Regmunta. Ksiądz Biskup wygłosił kazanie, w którym nawiązywał do swojej obecności w Katedrze jako doktorant i wspominał swojego promotora – księdza prof. Władysława Prężynę.

Następnie w Collegium Jana Pawła II rozpoczęła się naukowa część sympozjum. Uczestników spotkania przywitał dziekan Wydziału Nauk Społecznych – prof. dr hab. Andrzej Sękowski, oraz dyrektor Instytutu Psychologii – dr hab. Iwona Niewiadomska.

W części referatowej zadbano o to, aby – zgodnie z nazwą Katedry – w miarę równomiernie rozłożyć głoszone wykłady między zagadnienia psychologii społecznej i psychologii religii. Tę część otworzył kierownik Katedry Psychologii Społecznej i Psychologii Religii – dr hab. Jacek Śliwak, prof. KUL. Tematem jego wystąpienia była „Historia i współczesność Katedry Psychologii Społecznej i Psychologii Religii”. Autor zaprezentował zgrupowaną historię Katedry, nawiązując do jej twórcy i pierwszego kierownika – ks. prof. Władysława Prężyny. Przypomniawszy też wszystkie osoby, które od momentu powstania Katedry do chwili obecnej bądź były zatrudnione w Katedrze, bądź tylko prowadziły zajęcia dydaktyczne z psychologii społecznej, religii czy psychologii pastoralnej. Dalej zaprezentowana została obecna działalność Katedry, współpraca z ośrodkami zagranicznymi i aktualnie prowadzone przez pracowników Katedry programy badawcze.

Następnie wykład pt. „Mojżesz Michała Anioła i Siegmunda Freuda” wygłosił prof. Ryszard Stachowski. W roku 1914 Freud opublikował anonimowo eseje, w których przeprowadził interpretację psychoanalityczną znanej rzeźby Mojżesza, której twórcą jest Michał Anioł. Autor referatu szukał potwierdzenia wypowiedzi Paula Ricouera, że interpretacja Freuda była błędna. Prof. Stachowski, odwołując się do relacji biblijnej zawartej w Księdze Wyjścia, mówiącej o dwóch spotkaniach Mojżesza z Bogiem na górze Synaj, wykazuje, że Freud posługuje się metodą interpretacji nawet tego, czego naprawdę nigdy nie było.

Kolejny mówca, prof. Adam Biela, przedstawił referat pt. „Zgromadzenia agoralne jako nowa forma zachowania kolektywnego”. Autor zaprezentował pojęcie zgromadzenia agoralnego jako najlepiej nadającego się do wyjaśniania zjawiska psychospołecznego towarzyszącego masowym zgromadzeniom pokojowym, takim jak wizyty papieskie. Przeciwwstawił też pojęcie zgromadzenia agoralnego, mającego konotację pozytywną, takim pojęciom o konotacji negatywnej, jak tłum, masa, publiczne zachowania, które do tej pory funkcjonowały w literaturze społecznej, szczególnie upowszechnione przez Le Bona i jego pracę *Psychologia tłumu*. Prof. Biela pokazał, że zgromadzenia agoralne to dobrowolne spotkania o masowej skali, zainspirowane jakimiś wyższymi wartościami moralnymi lub społecznymi.

Ks. dr Jerzy Szymoń, adiunkt Katedry Psychologii Społecznej i Psychologii Religii, zatytułował swój referat: „Kulturowe uwarunkowania wybranych zachowań społecznych”. Zaprezentował dwie różne strategie prowadzenia badań międzykulturowych właściwe dla psychologii różnic międzykulturowych i psychologii kultury. Wskazał na znaczenie uzyskanych wyników badań dla wyjaśnienia społecznego funkcjonowania człowieka. Zwrócił uwagę, że badania międzykulturowe pomagają lepiej zrozumieć, w jakim zakresie kultura modyfikuje zachowania społeczne i w jakim zakresie zachowania te mają charakter uniwersalny, czyli ponadkulturowy. Podkreślił, że testowanie prawdziwości powszechnie przyjmowanych w psychologii prawidłowości na próbach wielokulturowych dostarcza cennej wiedzy zarówno psychologii społecznej, jak i psychologii religii. Wystą-

pienie ks. dra Szymołona kończyło pierwszą część sympozjum, po której nastąpiła krótka przerwa na kawę.

Drugą część sympozjum rozpoczął ks. prof. Józef Makselon z Uniwersytetu Papieskiego w Krakowie, absolwent Katedry Psychologii Społecznej i Psychologii Religii i długoletni jej współpracownik. Prof. Makselon mówił na temat: „Współczesne trendy w tanatopsychologii”. Autor referatu, odnosząc się do najnowszych badań i teorii dotyczących psychologicznych problemów śmierci, wyakcentował na początku swego wystąpienia, że inspiratorem badań nad tą problematyką był jego Mistrz – ks. prof. Władysław Prężyna.

Ksiądz Zenon Uchnast – profesor KUL, dziekan Wydziału Psychologii w Wyższej Szkole Biznesu w Nowym Sączu – zaprezentował wykład pt. „Koncepcja synergii społecznej w psychologii A. Masłowa”. W referacie przedstawił pojęcie synergii społecznej, które zostało utworzone przez Ruth Benedict, profesora antropologii Columbia University w Nowym Jorku. Jej uczeń, Abraham Maslow, wprowadził kategorię synergii do psychologii społecznej i psychologii osobowości. Prof. Uchnast zwrócił szczególną uwagę na osobiste wyznanie Masłowa, iż jego założenia odnośnie do potrzeby rozwoju osobowości ku samoaktualizacji, pełni człowieczeństwa można również ujmować w terminach wysokiej i niskiej synergii, zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i w relacjach interpersonalnych. Mając na uwadze współcześnie formułowane założenia podejścia synergetycznego, autor przyjmuje, iż synergetyczna aktualizacja siebie może być indywidualnym osiągnięciem w zakresie wzrostu zdolności do ekspresji i aktualizacji własnych potencjalności poprzez adekwatne współuczestniczenie i współdziałanie w relacjach interpersonalnych i społecznych.

„Religijność jako relacja interpersonalna” – to temat rozważań ks. dra Romualda Jaworskiego z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, wcześniej pracownika Katedry Psychologii Społecznej i Psychologii Religii. Autor opisuje funkcjonujący w judaizmie, chrześcijaństwie i islamie model religijności rozumianej jako relacja (więź) osobowa łącząca człowieka z Bogiem. Stawia tezę, że – pomimo podobieństw komunikacji interpersonalnej w religijności i relacji interpersonalnej między ludźmi – relacja łącząca osobę Boga i osobę ludzką charakteryzuje się pewną odrębnością i specyfiką.

Dwa ostatnie wystąpienia prezentowali pracownicy Katedry – ks. dr Marek Jarosz i dr Michał Wiechetek. Ksiądz dr Jarosz omówił temat: „Tożsamość religijna a funkcjonowanie jednostki”. Odwołując się do koncepcji tożsamości społecznej Tajfela dowodzi, że tak samo można mówić o tożsamości religijnej. W swoim referacie wysunął tezę, że tożsamość religijna jako struktura osobowości może być ważnym źródłem funkcjonowania jednostki. Doktor Wiechetek wygłosił referat pt. „Tożsamość społeczna a gotowość podejmowania zachowań migracyjnych”. W prezentacji skoncentrował się na wyznacznikach gotowości podejmowania zachowań migracyjnych. Swoje analizy przygotował, opierając się na badaniach trzech grup wiekowych: licealistów, studentów kierunków medycznych oraz niestudiujących osób dorosłych. Autor referatu dowodzi, że zgodnie z przedstawionymi wynikami osoby deklarujące chęć opuszczenia rodzimego kraju cechuje specyficzna struktura tożsamości społecznej. Dominuje w niej słaba emocjonalna przynależność do grupy narodowościowej, niewielkie zaabsorbowanie własną nacją, a także brak zainteresowania sprawami grupy społecznej, do której jednostka przynależy.

Czynniki tożsamościowe okazały się silniejszym predykatorem gotowości wyjazdu z własnego kraju niż sytuacja materialna, samoocena i percepcja sytuacji w Polsce oraz kraju, do którego osoba chciałaby się udać.

Symposium zakończyło się uroczystym rautem, na którym była okazja do wspomnień i wymiany zdań.

Jacek Śliwak
Katedra Psychologii Społecznej i Psychologii Religii KUL